

Program na leden 2007

Jeden den na oběžné dráze - VÝSTAVA

čtvrtek 4. ledna 2007 v 17 hodin
vernisaž v knihovně vstup volný

Výstava o současnosti kosmonautické techniky, kterou jsme zapůjčili od přátel z hvězdárny ve Valašském Meziříčí.

Výstava potrvá do konce února.

Jeden den na oběžné dráze - PŘEDNÁŠKA

čtvrtek 4. ledna 2007 v 18 hodin
přednáší František Martinek vstupné: 40 Kč

Autor výstavy se s návštěvníky podělí o vše, co se na výstavní panely nevešlo. Dozvíte se, jak se žije ve stavu beztlíže, jaká je budoucnost mezinárodního projektu ISS, jak se zde střídají posádky a jak probíhá zásobování stanice.

Martin Macháček: „Sandra nocturne tribute“

sobota 6. ledna 2007 v 17 hodin
v hlavním sále vystavuje Sandra vstup volný

Černo-červená výstava. Grafiky. Texty. Videoinstalace. Všechno, co zanechala božská Sandra, zahrnula do pozůstalosti. K počtě se připojí performance a spousta krvavého vína.

Výstava potrvá do 8.2.2007.

Večer deskových her Klubu Albireo

úterý 9. ledna 2007 od 18 do 22 hodin
pořádá Mira, Martin a Mira vstupné: 20 Kč

Opět znovu a podle názvu skoro totéž, ale žádný z našich večerů se nepodobá žádnému jinému. Přijďte si pohrát a zahrát a vyhrát.

Indie smyslů (a smyslu) zbavená

čtvrtek 11. ledna 2007 v 18 hodin
přednáší ing. Robert Bazika vstupné: 40 Kč

Lucknow - lesk a bída indické metropole; Holi - nejbarevnější svátek Indů; Agra+Fatepur Sikri - nejvýznamnější památky éry indických maháradžů; Ayodhya, Mathura - hinduisté na pouti v rodišti Rámy a Krišny; Sarnáth, Kušínagar - místa kde učil a zemřel Budha.

Cape Canaveral a Kennedyho kosmické středisko

pondělí 15. ledna 2007 v 19 hodin
přednáší MUDr. Zdeněk Coufal vstupné: 25 Kč

Kennedyho kosmické středisko a mys Canaveral je nejnámější základnou, odkud jsou vypouštěny raketoplány a kosmické sondy.

Večer deskových her Klubu Albireo

úterý 23. ledna 2007 od 18 do 22 hodin
pořádá Mira, Martin a Mira vstupné: 20 Kč

Přijďte objevit novou hru, díky které naleznete nové přátele.

Horské kmeny JV Indie

čtvrtek 25. ledna 2007 v 18 hodin
přednáší ing. Robert Bazika vstupné: 40 Kč

Ocitneme se v západním cípu indického státu Orissa na náhorní planině hor Východního pásu táhnoucího se podél jihovýchodního pobřeží Indie.

Koncert skupiny FRONTSIZE

sobota 27. ledna 2007 v 17 hodin
hrají FRONTSIZE vstupné: 40 Kč

Mladá zlínská hudební skupina vystoupí, zahraje a zazpívá.

Proč už Pluto není planeta?

pondělí 29. ledna 2007 v 19 hodin
přednáší Martin Kolařík vstupné: 25 Kč

Astronomové po 76 letech Pluto vyřadili ze seznamu planet po složité diskusi. Proč se tak rozhodli?

Koncert Jana Buriana

úterý 30. ledna 2007 v 18.00 hodin
zpívá, hraje a hovoří Jan Burian vstupné: 130 Kč

Jan Burian slíbil, že přesně po roce opět rád přijede – hvězdárny jsou jeho oblíbeným koncertním prostorem.

Pozvánka pod oblohu

Země se 3. ledna kolem 21 hodiny dostane nejbliže ke Slunci – na vzdálenost pouhých 149 093 630 km. Tato vzdálenost přísluní je nejmenší od roku 1996 a další podobné přiblížení nastane až v roce 2020.

Merkur projde 7. ledna horní konjunkcí se Sluncem a v první polovině měsíce zůstává nepozorovatelný. Ve druhé polovině ledna ale bude den od dne stoupat na večerní obloze. Na konci měsíce už zapadá asi 1,5 hodiny po Slunci a jeho jasnost dosáhne až -1^m . 31. ledna bude Merkur na večerní obloze asi 7° pod Venuší.

Venuše jako by v roce 2007 chtěla vynahradit svou velmi špatnou viditelnost po většinu minulého roku. Ačkoliv v lednu bude ještě relativně nízko nad západním obzorem, na konci měsíce již bude

zapadat více jak 2 hodiny po Slunci. Jasnost Venuše $-3,9^m$ bude sice poněkud menší, než je u této planety obvyklé, přesto ale Venuše přesvítlí jakýkoliv bodový objekt na obloze.

Mars jako by se od počátku roku připravoval na svou opozici, která nastane až v prosinci roku 2007, a během které přezáří i nejjasnější hvězdu noční oblohy Sirius. Jasnost Marsu v lednu bude ale jen asi $1,5^m$. Ačkoliv vychází stále dříve, až do léta roku 2007 tyto časnější východy nebudou znamenat lepší podmínky pro jeho pozorování, protože stále dříve bude vycházet také Slunce.

Trpasličí planeta **Ceres** dosáhne jasnosti $8,5^m$ a bude tak viditelná i malým dalekohledem. 28. ledna ráno projde jen asi $0,3^\circ$ od hvězdy \square Aquarii, která ale bude více jak $100\times$ jasnější než Ceres. Planetka **20 Massalina** bude 29. ledna v opozici. Bude jen velmi nepatrně jasnější než Ceres ($8,4^m$) a na obloze se bude pohybovat asi 3° od hvězdokupy M44.

Jupiter se pohybuje po ranní obloze a během měsíce bude vycházet stále dříve – na počátku ledna vyjde asi 2,5 hodiny před Sluncem, na konci ledna už bude mít náskok 3,5 hodiny. Jeho jasnost bude $-1,8^m$ a úhlový průměr $32''$. 9. ledna projde Jupiter asi 5° kolem mírně slabší načervenalé hvězdy Antares.

Saturn je již od konce minulého roku stále lépe viditelný na večerní obloze. Na začátku roku vychází asi 4 hodiny po západu Slunce, na konci ledna ale budeme na východ planety čekat od západu Slunce jen necelou hodinu. Ačkoliv nejlepší podmínky pro pozorování Saturnu nastanou asi v polovině února, kdy planeta bude kulminovat kolem půlnoci, už v lednu bude skýtat krásný pohled. Jeho jasnost bude asi $0,3^m$.

Saturnovy prstence budou vzhledem ke směru k Zemi skloněny asi o 13° , což je méně než jsme viděli při minulé opozici, stále ale je to dost, abychom mohli obdivovat jejich krásu. Ovšem detaily v atmosféře planety i prstence samotné je možné spatřit až v hvězdařském dalekohledu. Přijďte se na něj podívat na zlínskou hvězdárnu.

Planety **Uran**, **Neptun** a trpasličí planeta **Pluto** nejsou v lednu dobře pozorovatelné. Neptun zapadá asi 4 hodiny po Slunci a Uran dokonce jen 2 hodiny. Malá jasnost těchto planet a nevhodná poloha každopádně znemožňuje jejich pozorování pouhým okem.

Měsíc bude 3. ledna v úplňku. Poslední čtvrt nastane 11. ledna a 18. ledna zmizí Měsíc z oblohy v novu. Do první čtvrti se opět dostane 25. ledna.

Pavel Cagaš

Pozorování noční oblohy se konají v lednu vždy v pondělí, středu a pátek, začátky v 19 hodin.

Nebude-li počasí přát, nabízíme prohlídku hvězdárny, astronomické techniky a instalovaných výstav. vstupné: dospělí 20 Kč, děti 10 Kč

ČR je členem ESO

Už je to oficiální – Česká republika se 1. ledna 2007 stává členem Evropské jižní observatoře. I když politická krize v naší zemi způsobila odklad podpisu přístupové smlouvy, vše se nakonec podařilo za pět minut dvanáct podepsat a na Nový rok si tak můžeme připít na novou éru české astronomie.

V pátek 22. prosince byla podepsána dohoda o přistoupení k ESO na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy v Praze. Za českou stranu dohodu podepsala ministryně Miroslava Kopicová. Za ESO smlouvu podepsal zástupce generální ředitelky Thomas Wilson. Slavnostní události byli také přítomni předseda Akademie věd České republiky Václav Pačes, astronom Petr Hadrava a ředitel odboru vnějších vztahů ESO Claus Madsen. Česko se tak zařadí mezi další členské země ESO, kterými jsou Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Itálie, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko a Velké Británie.

Observatoř ESO se sídlem v Garchingu u Mnichova vznikla z iniciativy významných astronomů Waltera Baadeho a Jana Oorta v r. 1964 a její první dalekohledy v Chile byly uvedeny do chodu v r. 1969 na hoře La Silla asi 600 km na sever od Santiaga (zde se nachází chilská základna ESO). Na této observatoři dosud pracuje řada astronomických přístrojů s průměry zrcadel až 3,6 m. Získané zkušenosti pak ESO využila při uskutečnění smělého záměru vybudovat soustavu VLT na Paranal v letech 1998-2002. Základem observatoře jsou čtyři obří dalekohledy se zrcadly o průměru 8,2 m, které byly pojmenovány Slunce, Měsíc, Venuše a Jižní kříž. ESO vznikla na základě smlouvy šesti západoevropských zemí, ale postupně se přidávaly další státy, kterých je v současné době plný tuce. V blízké budoucnosti tak vznikne v Chile na náhorní planině v poušti Atacama v nadmořské výšce přes 5000 m největší anténní soustava pro pozorování v mikrovlnném oboru spektra (ALMA). Bude tvořena asi 50 parabolami o průměrech 12 m, které budou pro interferometrické účely přemísťovány speciálními transportéry. Výhledově se pak v Chile má vybudovat obří segmentový dalekohled (ELT) o průměru hlavního zrcadla kolem 40 metrů.

Vydává Hvězdárna Zlín – Zlínská astronomická společnost, Lesní čtvrť III / 5443, 760 01 Zlín, tel. (záznamník) 732 804 937. Přípravili Pavel Cagaš a Ivan Havlíček. Článek o Evropské jižní observatoři je převzat z www.ian.cz
Aktuální informace ověřte pečlivě na www.zas.cz.

Zlínská astronomická společnost

Hvězdárna Zlín

Novoročenka Evropské jižní observatoře, na které vidíte Slunce, Venuši, Jižní kříž a dva Měsíce

Program na měsíc leden 2007

WWW.ZAS.CZ

